

"Succesvol samenwerken tussen techneuten en planners gaat niet vanzelf" stelt dijkgraaf Hetty Klavers. "Niet alleen techniek, spelregels en financiering zijn belangrijk, ook de wil om samen te werken en de passie voor water bepalen het succes."

We wonen in een bijzonder veilig gebied en gezien de minimale risico's moeten we de burgers niet onnodig bang maken.

Dijkgraaf Hetty Klavers: "Waterpartijen willen kennis delen maar ook graag krijgen"

'Samenwerken is geen sprookje'

Door Jaap Groot

Je studeert af in toegepaste wiskunde, werkt als technisch ingenieur en wordt benoemd tot dijkgraaf van één van de waterschappen. Deze loopbaan maakt dat Hetty Klavers als geen ander kan oordelen over de mogelijkheden van samenwerken tussen technici en planners en over de nieuwe normering voor waterkeringen en de financiële verdeling. Klavers is sinds 2013 dijkgraaf van waterschap Zuiderzeeland.

Door haar technische achtergrond en ervaring met werken op het ministerie van Infrastructuur en Milieu en daarvoor Verkeer en Waterstaat en Rijkswaterstaat, weet zij heel goed hoe de waterwereld in elkaar steekt. "Samenwerken is geen toverwoord tot succes", zo stelt zij direct onomwonden vast. "Iedere partij heeft zijn eigen belang, je kunt niet als een neutrale partij in een samenwerkingsverband stappen." "Samenwerken is geen mooi sprookje, maar een vorm van zakelijkheid die je dan ook van het begin af aan zo moet aanpakken. Je moet spelregels afspreken,

grenzen trekken, aangeven wie er verantwoordelijk is, wie de regie neemt, wat het tijdsplan is, wie er controleert, en zorgen dat de verantwoordelijkheid na het project is geregeld. Belangrijk is ook dat je alle partijen van het begin af aan bij het project betrekt. Je moet niet halverwege of op het eind constateren dat bepaalde belangen zijn vergeten. Als van tevoren niet alles met iedereen heel duidelijk is vastgelegd, dan loopt een project bij je weg, met alle gevolgen van dien."

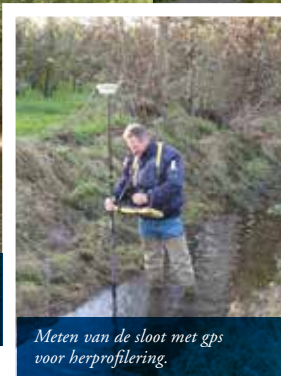
De dijkgraaf die tot vorig jaar programmadirecteur bij het Deltaprogramma IJsselmeergebied was, benadrukt ook dat alleen 'techniek en regels' niet de sleutel tot succes zijn. "Je financiering moet natuurlijk als eerste op orde zijn, maar dat was in dit geval een zorg van gemeenten, het was ten slotte hun project. Maar als de financiering niet rond komt, is het project gewoonweg niet goed. Maar ook de wil om samen te werken en de passie voor water bepalen het uiteindelijke succes." De dijkgraaf vertelt bevolgen over

WATERSCHAPPEN

Almere Poort: een mooi voorbeeld van een project waarbij onderdelen als veiligheid, wonen en ruimtelijke ordening samenkomen

Foto's : Waterschap Zuiderzeeland/Aatjan Renders

Metten van de sloot met gps voor herprofilering.

de opzet en inrichting van het project Almere Poort waar al deze zaken meespelen, maar waar ook haar eerste zorg de financiering was. “Als dat niet op orde is, kan je niet met een project beginnen.” Samenwerken betekent voor de dijkgraaf ook kennis delen, elkaar informeren en verder dan je waterschaps- en landgrenzen kijken. “Gelukkig zijn er steeds meer samenwerkingsverbanden met de waterschappen onderling, bijvoorbeeld de samenwerking tussen de waterschappen rond het IJsselmeer, maar ook met andere partijen, in binnen- en buitenland, worden ervaringen en kennis uitgewisseld. Hetty Klavers is het dan ook niet eens met Rudy Stroink (water) adviseur en voormalig projectontwikkelaar, (zie pagina 19,) die stelt dat als alle partijen meedenken en participeren, dit tot een enorme vertraging leidt. Klavers: “Natuurlijk, als je geen goede spelregels afspreekt, dan loop je die kans en dat geldt ook als je partijen laat meedoen die wel iets roepen maar het niet kunnen waarmaken.” In dat geval is zij ook heel duidelijk: “Als iemand mee wil doen dan moet hij ook laten zien dat zijn inbreng deugt. Kan hij dat niet, dan valt hij af.” En ook voor de ‘rolverwarring’, die volgens Stroink ontstaat als publieke partijen niet alleen de opdracht geven maar ook controleren en toezicht houden, is de dijkgraaf niet bang. “Als je goede afspraken maakt, als je alle partijen van het begin af aan bij het project betreft en open bent in je communicatie, dan is die angst ongegrond.”

Financiering

Toch maken partijen, waaronder gemeenten, zich ongerust over de genoemde samenwerking vooral als het gaat om de financiering. Burgemeesters uit verschillende grote gemeenten hebben al laten weten dat zij bang zijn dat de integrale waterprojecten voorrang krijgen en dat deze projecten geld wegtrekken bij afdelingen als ruimtelijke ordening. Klavers deelt die mening niet. “We hebben goed contact met de gemeenten en wij zien dat zeker in Flevoland niet gebeuren. Daarbij is er door de nieuwe financieringsmaatregelen voldoende geld om de projecten zo uit te voeren dat met alle aspecten rekening gehouden kan worden. Juist

door het integrale karakter kun je projecten beter financieren dan wanneer ieder voor zich een project opzet.”

Overigens is Klavers zowel tevreden over de nieuwe aanpak van de waterveiligheid als over de voortzetting van de bestaande afspraken die minister Schultz voor de financiering van het hoogwaterbeschermingsprogramma heeft aangekondigd, (zie pagina 14). “De nieuwe aanpak voor de waterveiligheid is erop gericht dat alle burgers een zelfde mate van waterveiligheid krijgen en zorgen ervoor dat we zoveel mogelijk veiligheid krijgen voor ons geld. Dat vind ik een uitstekende en duidelijke zaak. Ik onderschrijf in dat kader ook het belang van de nieuwe toetsingsnormering. Daarmee wordt de opzet van ‘waterveiligheid voor iedereen gelijk’ goed ondersteund en uitgevoerd.” De eerste toetsing is weliswaar al in 2017 maar de dijkgraaf verwacht geen probleem om de eisen te halen in haar waterschap. “Hoewel de precieze uitwerking van de normering nog niet bekend is – daarvoor hebben we immers de toetsresultaten van 2017 nodig – ben ik ervan overtuigd dat de klus in Flevoland te doen is. Door de grootte van ons gebied is die klus wel omvangrijk, maar het wordt ons aan de andere kant ook wat makkelijker gemaakt dan in andere waterschappen omdat het overgrote deel van onze dijken ‘vrij liggen’ en we precies weten hoe onze dijken zijn opgebouwd. In andere gebieden hebben ze dijken van honderden jaren oud, daar ontbreekt vaak de kennis over de opbouw van die dijken. Wij hebben bijvoorbeeld geen eeuwenoude veendijken in ons gebied.”

Overstromingen en wateroverlast

Naast onderhoud en verbetering van de waterkeringen werkt Waterschap Zuiderzeeland momenteel hard aan de derde laag van het meerlaagsveiligheidsplan; de evacuatie. “In principe hebben wij goed inzicht in de risico’s en de maatregelen die genomen moeten worden bij een evacuatie door overstroming, waarbij ik wel wil opmerken dat evacuaties een zaak zijn van de Veiligheidsregio. Aangezien niet alle mensen snel genoeg het gebied zullen kunnen verlaten richten we ons onder meer op verticale evacuatie. Daarbij

Iedereen kent de risico's en weet dat we daadwerkelijk aan de slag moeten om veilig te kunnen wonen.

Gemaal DeBlocqVanKuffeler

lageKnarkeersluis

gaan wij er wel van uit dat een dergelijk risico erg klein is. We beperken ons daarom ook tot het in kaart brengen van de risico's en de maatregelen die genomen moeten worden. We zullen daarom bijvoorbeeld geen grootschalige evacuatie- oefeningen doen. Waar we in de praktijk wel op oefenen is 'wat te doen met wateroverlast door extreem weer', een risico dat veel hoger is dan de kans op een overstroming. Laatst hebben we in Veiligheidsregioverband zo'n oefening gehad. Heel leerzaam en het opent ook de ogen van burgemeesters en wethouders over de impact van wateroverlast." Hetty Klavers benadrukt dan ook dit punt in de communicatie naar de burgers. "Ik juich de aangekondigde publiekscampagne "ons water" van de minister toe, maar ik wil daarbij niet de nadruk leggen op overstromingsrisico's. We wonen in een bijzonder veilig gebied en gezien de minimale risico's wil ik hiermee de burgers niet onnodig bang maken."

Het bergen van het water na extreme regenval heeft dan ook momenteel veel meer aandacht van het waterschap en ook hier geldt: samenwerken en communiceren met de gemeenten, provincie, bedrijven en burgers. 'Meebewegen met de techniek, maar ook met de natuur' is hierbij het uitgangspunt van het waterschap. Maar hoe kijkt de dijkgraaf, in het kader van kennis- en ervaringendeling, dan naar de uitspraak van de minister die zegt dat de waterbouwkundige kennis van Rijkswaterstaat de ondergrens heeft bereikt. "Rijkswaterstaat zoekt ook steeds meer de samenwerking op met andere organisaties en daarbij richt zij haar eigen organisatie beter in op kennis delen. De tijd van 'wij weten alles en wat wij doen is het beste' is voorbij. Waterpartijen willen kennis delen maar ook graag krijgen, en dat geldt zowel voor kennis in Nederland als in het buitenland. Arrogantie of zelfgenoegzaamheid op dat gebied is, mede door de reorganisaties binnen de organisaties, mijns inziens nauwelijks meer aan de orde."

Motivatie

Voor een goede samenwerking staan kennis, financiering en spelregels voorop maar Hetty Klavers noemt tot slot ook als één van

de belangrijkste punten, de motivatie en inzet van de betrokkenen. "Onze ervaring is dat mensen die bij waterprojecten werken, het werk ook echt omarmen. Bijna alle Nederlanders zijn immers opgegroeid met water, de mogelijkheden, de risico's, de belangen en natuurlijk ook de beleving. Water is geen 'politiek spelletje', het is niet het toneel van heftig debat. Iedereen kent de risico's en weet dat we daadwerkelijk aan de slag moeten om veilig te kunnen wonen. Dat gemeenschappelijke belang, het constructieve, dat spreekt mensen aan. Ik zie dat bijvoorbeeld bij onze nieuwe wethouders. "Kees Jan de Vet zegt in zijn interview (pagina 14) dat er bij de nieuwe wethouders wel een kennisinhaalslag nodig is. "Dat klopt, maar ik zie dat men snel betrokken raakt en zich in wil zetten om zowel de kennis te vergaren als om de projecten goed op te zetten en uit te voeren. De uitdaging, de mogelijkheden en het integrale karakter zorgen ervoor dat de mensen water 'omarmen'. "Klavers vertelt dat ze met alle nieuwe portefeuillehouders in Flevoland gaat fietsen in hun gemeente, uiteraard langs waterwerken.

Over haar persoonlijke werkwijze zegt Klavers: "Als mens heb je wellicht een verlangen naar, een 'alles oplossend besluit', maar dat zal je bij de waterproblematiek niet vinden. We moeten flexibel en creatief blijven, meedenken en je aanpassen aan de nieuwe ontwikkelingen." Wat het werk voor Klavers vooral boeiend maakt, is dat er constant een beroep wordt gedaan op zowel je technisch als creatief vermogen. "Je hebt een passie en die moet je, in samenwerking met andere partijen, ook daadwerkelijk uitvoeren. Die uitdaging maakt het zijn van dijkgraaf zo interessant. De uitvoering, waarbij het combineren van functies als techniek en vormgeving, leefbaar en veiligheid, belangrijk zijn impliceert ook dat je organisatie daarop moet zijn aangepast. Dat houdt voor Zuiderzeeland bijvoorbeeld in, evenals voor andere waterschappen, dat er interne structuren en functies veranderen of moeten veranderen. Want hoe bevlogen je ook bent, hoe groot je passie ook is, als je niet alle onderdelen op orde hebt, dan lukt het realiseren van je eigen doelen en die van een samenwerkingsverband, zeker niet." ∆

Meer weten:

www.waterforum.net/deltabeslissingen